

HIPPOCRATES. 169

si mysterium per huiusmodi naturalia demonstrabile esset.

Dicta in summam contrahit.

Cap. 21.

Alcali & acidum volatile in vegetabilium familia per ignem concremantur in sal fixum, vel in plane alcalizatum. Modum quidem verbis magnificis promittit reformator in *Mantissa Hermetica fol. 788.* nullibi tamen reperibilem.

Interim vituperat salia, quorum cineres cū sulphure comburuntur, reprehenditque Hartmannum in *appendice fol. 101.* ut *peffimum scriptorem, nilque ineptius doceri,* inquit, *quam salia alcalia acidis miscere.* (quasi ipse non docuisset alcali viperinum cum acido spiritu salis miscere: ut etiam spiritum vitrioli cum sale absinthij alcalizato sub titulo *spiritus vitrioli coagulatus in mantissa fol. 788.* & rursus *fol. 100. in Appendice* summis laudibus iterum extollit huiusmodi mixta salia) & paulo post iterum admittit cineres cum sulphure calcinari. Inscius sub incertitudine domina, quid eligendum?

H

Scien-

*Aer volati
261.*

Sciendum est, nullum vegetabile habere sal fixum, cuiuscunque sit generis, nisi comburatur actuali igne, ita ut acidum vrendo in alcali, & vicissim alcali in acidum agere, & apprehendere queat, ut in vini succo, & eius tartaro ostendi. Testis mihi erit lignum putridum, licet hoc summo studio in cineres redegeris quocumque igne, sal tamen exinde non elicit, acidum enim, & alcali ambo volatilia ab aere sunt absorpta, & nil nisi cadaver inutile reliquere: si vero comburatur ante putrefactionem, tunc habebis intentum.

*Fuliginis
generatio*

Principale studium, & labor itaque erit in hoc opere, ut herbae sint recentes, & minime seccae, tunc nimirum concremande, innata humiditas cum bullit, solvit acidum, & alcali, quae soluta agunt in inuicem, vnum apprehendit aliud, & ambo fixantur iuxta concreti proprietatem, pars autem quae cum flamma effugit, & ab acido non arripitur in tetram fuliginem coagulatur, & camini spiramento adhæret, ex qua facili methodo volatile alcali elicies, nunquam autem sal fixum.

Quomodo autem fuligo per distillationem in volatile alcali
redu.

HIPPOCRATES. 171

reducatur, quod per os assumptū acidos vapores in melancholicis, & vterinis affectibus animale spiritum in suis cellulis perturbantes illic refrænât, docet Keslerus Hartmannus, & alij.

Vegetabilium concremationis actus fermentatio vocari meretur; transmutantur nimirum ambo principia naturæ in vnum artificiale, vt in saponaria, & vitraria arte rudibus exemplis supra ostendi. *Simili prorsus modo, ait Magister de diata, operatur hominis natura &c.*

Exemplum sit absinthium viride, istud viride sub camino, vel loco aperto accenditur, flamma impedienda est summo studio, fatisque erit in cineres conuerti, qui post concremationem in larga olla terrea, & humili, vel supra ferrea elatæ oræ tabula, vel lamina, accensis subtus carbonibus in fornacula venti, vt portula claudi, & aperiri pro necessitate queat, spatula ferrea semper mouendi sunt, donec optimè albescant, quos sacco lineo acuminato, vel si pauci sunt cartæ acuminatæ impone, & aquam communem perfunde, quæ indè transcurrens sale prægnans, lixiuum vocatur.

Fermentatio quid sit

Sal absinthij.

172 TACHENII

Hoc percolatum lixiuum in sartagine ferrea (non vncta in culina) celeri ebullitione coagula, & constringe in massam, & quando instar mellis spissescit, assidue spatula moueto, & exsiccabitur in puluerem griseum, quem statim ollæ non vitreatæ, super fornacula ventis, clauso ostiolo, impone, ac obrue carbonibus minutis, vt sensim incalescat sal ad brunitatem vsque, non autem lique scat, refrigerata olla, projice sal in vitreum vas, vt sufficienti aqua dissoluatur, moue baculo ligneo aliquoties, & solum quiescere permittite 2., vel 3. dies: clarum liquorem à scæcibus sine vehementi motione effunde, & in plumbeo, vel vitreo vase in arena posito aquam exhalare sine bullis permittite, donec salina cuticula supercrescat.

*Sint salis
uncia 4. a-
qua libra
circiter, sic
optime de-
positio sic*

Tunc remoueto vasculum, & sequenti mane collige splendentia grana salis, quæ aqua limpida celeri motu abluenda, & exsiccanda sunt.

Remanens lixiuum iterum arenæ impone, vt aqua exhalet vt pridem ad cuticulam: ambo hæc salia coniunctim in vno vasculo vitreo sunt asseruanda, quæ dicto modo parata referunt sui concreti crasin.

HIPPOCRATES. 173

Ultimo hoc lixiuio vrinacei saporis, & fetulenti odoris vtuntur plurimi pro pedum lotione contra podagræ dolores, quod acidum morbosum trahat optimo successu: alij pro vitris abluendis reseruant.

Hæc est facilis, & naturalis ratio parandi vegetabilium salia, quæ nunquam liquefcunt per se, neque ingrati sunt saporis. Libra huius cineris fundet fere vncias quatuor salis purissimi, sed aridarum herbarum cinerum lib. quatuor vix dabunt salis vnciam. Vbi igitur obseruandum, quod succulentæ, vt cochlearia, fumaria &c. in candente furno bene obturato incinerari debent, vt & fabaria, seu crassula: huius succus recens expressus confestim sanat serpiginem in facie obortas.

Alcalia fiunt ex vegetabilium incineratione simili modo, quorum tamen quædam facile in liquorem vertuntur; eò quod vacua sint, ob id ex aere, quo inest occultus vitæ cibus, exsatiari optant, vt supra oculariter ostendi, quare eiusmodi non coagulantur nisi calore ignis aut solis: quadrat hinc *Cosmopolita sententia tract. 5. Congelatur omnis aqua (alcali)*

calore, si est sine spiritu: congelatur
 frigore, si habet spiritum (acidum)
 & licet de nobiliore coagulatione
 loquatur, natura tamen in omni
 re similiter operatur Pytag. sen-
 tentia.

Reformator cineres coquendos
 & lixium inspissandum ad sic-
 citatem, & postea fusionis igni si-
 ne discretione committendum,
 docet *Mantissa fol. 789.* sic loco
 falis vegetabilis, semper inane, &
 causticum alcali euadit: sal enim
 absinthij fundamentali suo pun-
 cto est ex acido falsum, & non pla-
 nè in igne constans, vt ostendi; sin
 vero fusionem patiat, tunc a-
 gunt in inuicem ambæ facultates,
 & in alcali fixantur, sicut omni-
 bus arte paratis salibus contingit.

*Ignis pro-
 fessor publi-
 cus.*

Igitur ex solo ignis regimine
 alterantur res, mutant nomen,
 virtutem, & efficaciam. Et hæc est
 causa, quod vires salium ab ignaro
 preparatorum nunquam sint æ-
 quales, quando nimirum alcali-
 zantur, laudantur ab imperito (ex-
 gr. sal absinthij) in colica profuisse
 (quæ tunc ex acido erat, quod al-
 cali combiberat) cum vero ex aci-
 do falsum, & suo modo volatile à
 perito preparatur, vt ostendi, sto-
 macho, & pertinaci oppilationi
 pro-

HIPPOCRATES. 175

prodest: estque basis pro cacthectico pulvere Quercetani. causam erroris, humoribus noxijs adscribunt.

Absinthij salis scrupulum dissolunt in media vncia aquæ eiusdem, cui addunt sem vnciam olei recentis amygd. dulcium, conquassant in vitreo vasculo, vt lactis colorem referat, hunc potum non inutiliter pueris contra vermes propinant.

Sic multa fiunt fixa, si debito calore, & iuxta subiecti perpeffionem, & suis requisitis tractentur, quæ alias essent volatilia, alium nimirum calorem, & instrumenta requirit sanguinis fixatio: aliud ingenium, quando nitrum, & arsenicum fixantur: aliud, quando torum nitrum in spiritum conuertitur: alia requisita, quando antimonium, & sulphur fixantur, sic etiam alia est operatio salium, quæ priusquam fixantur, omnia sunt volatilia, vt in ligno putrido ostendi.

Hæc est ratio, quare ligna, ex quibus componunt naues bellicas Veneti sapientissimi, & prudentissimi Patres aquis submergi in ornatissimo, ac instructissimo armamentario verè mundi mira-

H 4. culo.

*Omnia ip-
sis sunt
per diuinam
necessitatē.
Hipp. de
diata*

*Veneti in-
geniosi*

culo iubeant recentia per plures annos, ne scilicet aer illa penetret, fiantque sub aquis adeò constantia, & fixa, ut saxa æmulentur.

Sin verò in aere flaccescere incipiant, priusquam submergantur, debent prius modeste aduri, ut acidum, & alcali in inuicem colligantur, & quasi incrustentur, sic per sæcula non corrumpuntur, neque putrescunt. Sic incrustantur pali, qui in terram defiguntur pro fundamentis magnificorum ædificiorum, ne marcescant.

Hortulani in vicinis insulis in cineres reducunt herbas in aere arefactas, venduntque cineres pharmacopolis sub bona fide, qui cum parum, aut nihil salis exinde eliciant reprehendunt horticultores, quod scilicet cineres nullius utilitatis fuerint! respondent, quod inter transportandum, à cineribus aqua marina sal abstulerit, facile id credunt plurimi aliam causam ignorantes.

Cum autem vegetabilium recentium cineres acri flamma colligantur, tunc sane in ignea ebullitione acidum, & alcali se inuicem apprehendunt, ut fit in Lituania, Scandia, & Muscouia, & fixantur in saponaria, vel vitrifican-

HIPPOCRATES. 177

cantia, ut Zoar super Exodum nota-
tauit: non secus, quam reformator
sal absinthii per colliquationem fa-
cultatum rustico modo (in Man-
tissa fol. 789. Medicinæ inutili) vi-
trificare docet, huiusmodi tamen
alcalizatum sal absinthio, & con-
cretis, priusquam à plebeo tracta-
bantur, non infuit, ut ostendi.

Sin vero alcalia ex mere cepha-
licis sunt præparata, & cum pro-
priis oleis distillatis iusta propor-
tione, debito requisito tempore,
artificiosa, occultaque circulatio-
ne, idoneo vase coquantur, dant
ens mirabile. Sic oleum cinnamo-
mi absorptum proprio alcali (ve-
stibus scilicet spoliati) efficit in pa-
ralisi, similibusque morbis, quan-
tum de illo speratur. Oleum Tar-
tari volatile, & pingue cum pro-
prio alcali iusta proportione spi-
scescit, ut sapo.

Hoc exemplum de tartaro cum
reformator olim oretenus per
modum informationis à me au-
diuisset, statim coxit alcali viperi-
num cum oleo tartari diuersæ na-
turæ rustico more, imo minore
cum obseruatione: coctione enim
in phiola longi colli cum alcali fa-
ponis consistentiam acquisiuit:
hic tamen amicam informatio-

H s nem

nem mihi vitio vertit in admodum longa epistola scribillans.

O eum tartari quod assidue iussisti, piceam omnino naturam induit, eaque est spissitudine, dum refrigit, ut scindi possit, ita animaduerto, me penitus deceptum esse: verum quidem est, me sepius ex ore domin. vestrae audivisse, quod huius salis preparatio ingens lumē in Chimia praebeat &c.

Debuerat oppidō, si tantum in cerebello habuisset salis, ut huius inspissationis necessariam causam perquisivisset, sed statim illud, quod ignorat, *fucum*, & *imposturam* fol. 487. esse, declamat. Quem admodum autem animaduertit huius inspissationis causam vulgo, & saponem conficientibus notificam, sic etiam animaduertit, quae reformare somniat.

Arrige ergo aures, omne oleū, ut & pinguedines occultum habere acidum, in quod agunt alcalia, illudque absumunt, alias nunquam sapo fieret: oleum enim distillatum oliuarum, rodit, soluitq; argentum insensibiliter, cum illi iniectum per breve tempus fuerit, quod nisi aciditas illi inesset, non contingeret: remanens spissum, ferrum à rubigine melius

præ-

Qui amat,
& si rustici
sunt mirū
in modum
venusti
evadunt.

Oleum tar-
terinum
est acidum,
& calefacit

HIPPOCRATES. 179

præferuat, quatenus per distillationem præfatum acidum est ablatum: vertiturque tandem acuto igne in carbonem alcalizatum, quod probatur affusione acidi cuiusdam. Et est ratio, quare armamentarii urbis nobilissimæ præfecti, priusquam arma perungenda curent, oleum ad medietatem ferè leni igne euaporare sinunt.

Sic vulgus in acerbis doloribus (plerumque ex acidis) expetit oleo inungi, quod ardet coram imaginibus, idque dolorem mitigat, hanc gratiam superstitiosi Græciæ populi attribuunt imagini, antè quam ardet lampas. Causa tamen est, quod illud spissum in lampade per flammam amisit subtiliorem acidam partem: spissum remanens non facile ardet, quia subtili acido est euacuatum, quare impatiens inanitionis nouo acido saturari rursus optat, illudque reperit in membro dolente, hoc extrahit, recipitque in se, & dolor cessat, aut saltem mitigatur.

Oleum antiquissimum induere Balsami naturam, clamat vulgus, quia oleum centum annorum in Brixienti castello subleuat multos à doloribus ex acido: ob vetustatem enim alcali superauit acidum,

Oleum oliuarum spissum, alcali refert

Oleum vetus quare rancescit

hinc tandem rancescit: quare veneranda antiquitas in compositionibus pro externo usu oleum vetus instituit.

Poma putrida

Eadem ratione poma putrida magis refrigerant, quam cœcta, quæ ideo anodina appellamus, quia alcali oppressit acidum, nec in distillatione ardentem spiritum edunt, sicut fermentata.

Vnguentum refrigerans

Butyrum recens, plus habet alcali, quam acidi, idè magis refrigerat, quam oleum. Vndè contra ariditates, & fissuras, tam labiorum, quam manuum, quæ hyberno tempore plurimis magno sunt incommodo: fac hoc vnguentum.

Accipe ceræ nouæ sem. vnciam, liquefac leui igne, cui adde vnciam butyri recentis, post infunde 3. vel 4. circiter vncias vini generosi, & misce, vt vinum lauet mixturam: remoue ab igne, vt refrigeret, vinumque separatim sit: pinguem massam forma in globulos, & vtere. Hoc vnguentum etiam foruncolorum ardorem, & dolorem miro modo mitigat, & refrigerat. Hinc schola Salernitana.

Lenit & humidat, soluit sine febre butyrum.

Nec butyrum coagulatur, nisi lac prius accescat, & si in butyri confectionem.

HIPPOCRATES. 181

ctionem alcali fixum iniiciatur, vt acidum impediatur, nō fit butyrum, acidum enim debet coagulare alcali. *Idest si spiritum habet, coagulatur frigidus, ait Cosmopolita, quasi diceret, si acidum habet.*

Sic & salia alcalizata facilimè in aere aperto diffluunt, & solvuntur: sed quamprimum affunditur acidum, vt alcali superet, indurescunt & coagulantur.

Sulphur in sua pinguedine occultum habet acidum, & ideo non solum in oleo, sed etiam in alcali promptissimè dissolvitur, nunquam autem in manifestè acido licet potentissimo, quod potius sulphuris pinguedo absorbet, & repetito cohobio in alcali vertitur, quod fumienduli tunc sulphur fixum vocant, & avaris imperitis illud philosophorum esse, verbis magnificis persuadere conantur, quia, sicut metallum in igne fluit, nec accenditur, in aperto autem aere cum pessimo fæto-
Sulphur

re diffluit.
Cum vero accenditur ante fixationem sub vitrea magna cavitate, tunc occulta fumosa aciditas condensatur in succum acidissimum, quem sulphuris spiritum dicunt, qui est nova creatura toto cælo.

cælo diuersa à priore.

*Sulphur in
oleo lini ca-
ctum, fin-
git pulmo-
nem, spirat
que odorem
putridum*

III. Laudatur autem sulphur à Dio-
scoride in pulmonum affectibus,
adduntque alii esse animam eius-
dem: intellige cum ab Hippocrati-
co euacuatur, & in terram insipi-
dam lacteamque fixatur, tunc
inanitionis fit impatiens, rur-
susque suo simili exsatiari deside-
rat: auidè itaque combibit, & ab-
sorbet pulmonum acida putrefa-
ctiua, quæ à capite descendere
contendit vulgus. At sine dicta
præparatione dictis affectibus
planè inutile reperitur, id quotidie
in praxi experimur. Hæc autem
terra à peritis lac sulphuris merito
appellatur, perficitque plurima,
quæ Crolius titulo eius subscrip-
sit.

III. In empiemate autem sine febre
potest exhiberi integra drachma
pro dosi sulphuris mundi quotidie
bis, & apostema (vt vocant)
maturatur celerrime. Sic quoque
in tussi aliisque sine febre thoracis
affectibus cum iride florentina, &
saccaro in pulueris forma non sine
fructu propinant, febre enim ab-
sente, abest etiam acidum erodēs,
& tunc sulphur purum, quod oc-
cultè acidum, vel igneum ostendi,
audacter propinatur ad morbi
ma-

HIPPOCRATES. 183

maturationem vsque . Sic quoque sulphuris externa inunctio scabiē, quæ ex alcali frigido est, celerrimè exterminat : acidæ verò vel calidæ cum vehementi pruritu coniunctæ nil prodest .

Distilla quoque acetum (cui inesse oleum pingue, & aquam ardentem ostendi) fæces acidas in cucurbita restitantes compele ex retorta, & exhibit acidum potentius priore, & oleum pingue: caput mortuum ex retorta reduc in cineres, ex his aqua communi alcali elicit, quod proprium acetum iterum combibit, & absorbet: ex phlegmate quod abstrahis, fit aqua ardens ex alcali, & acido, habesque tartarum regeneratum &c. *Sic omnia in omnibus*, idest acidum, & alcali vbique deprehendes .

Omnia in omnibus

Camphora (de qua acriter disputatur, vtrum calida an frigida) est alcali volatile, & refrigerat potenter in oleo amygdalino dulci soluta, quantum fieri potest, vidi præputium tumidum, & inflammatum cum indicibili dolore confestim huius inunctione tolli: estque camphora ab ipsa natura propria pinguedine saturata, sicut ab arte similia fieri ostendi . Færentem

Aqua fortis odor frequens, Atrophiam cum acerbissimis doloribus generat. Helmont deli. thiasi cap. 9. paragra. 71.

tentem enim, & rodentem aquæ fortis aciditatem, quæ odore solo suffocat quasi, in se combibit, ac cum ea olei formam ludit, non autem cum acido benigno suavi, & grato (aceto scil. vt & reliquis succis acidis) quod notandum. Eodem modo malignum venenosum intinis sætens, & rodens suffocans illud acidum, quod in acutis per venas hinc inde fluctuat, & patientes sine intermissione exanimat, camphora per os data paulatim in se absorbet. Quare in desperata pleuritide dissoluitur in spiritu vini quantum potest, & in alio vasculo habeas tantundem vini spiritum croci tinctura saturatum, hos spiritus confunde, ac misce: huius mixturæ scrupulus in oleo lini recentis exhibitæ nunquam fefellit, vel in oleo amygdalino, aut syr. flor. papaueris erratici à lini autem oleo vnica dosi semper felix sequitur successus: quia spiritus vitalis fit purior, & alacrior, acquiritque vigorem, quod inter præclaros praticos primus obseruauit Auicenna, vnde rectè eam: *Theriacam contra venena calida appellat, celebratque. Spiritus, inquit, vitalis acquirit ab ea subtilitatem, & luminositatem*

HIPPOCRATES. 185

vehementem, & propterea latificat, & confortat. Addo non respondere vulgatum illud.

*Camphora per naves, castrat
odore mares.*

Nam quotquot novi, qui illam à fordibus per sublimationem purificant (Refinatores dicuntur) tam Venetijs, quàm Amsterodami, quòrum tota domus nil nisi camphoram spirat, sunt salacissimi, & sæcundissimi, & si propriæ confessioni fides non habetur, in testimonium voca numerosam eorum prolem.

Camphora sic soluta in aqua forti, & cum aqua simplici præcipitata, vel potius reducta, fit sapo, quo cum mulierum manus perungantur, & postea aqua abluuntur, absunt acridinem illam, quæ cutem exasperat, redditque eas molliculas lacteasque, ornamentum singulare muliebri sexui: *Quin & sanorum quoque curam venustatis causa suscipiendam esse: docet Magister præcep. libello.*

Insuper fit pasta familiaris, & domestica, ex mica panis cãdidi, & ex semine papaveris albi cū lacte contusis, qua cum manus, & brachia

*Si loquar
absq; veri-
tate erube-
scam*

chia vesperi cubitū eundo perungunt, & sequente mane sine humida ablutione demunt, sic alabastrī candorem referunt.

Quemadmodum camphore alcali volatile nullum trahit, & sorbet acidum, nisi cum quo concordat, sicut magnes nil aliud quam ferrum: sic etiam alia sexcenta, quę sola Chimia detexit, & ab Hippocrate appropriata vocari ceperunt, quod enim inquit, de prisca medicina acidum falsum &c. pluribus, & appropriatis permiscetur eò mitiora, & meliora euadere.

Hanc autem sacram scientiam non ex cartaceis, sed ex ingenti naturæ libro didicit. In Elba enim parua insula 20. miliaria italica complectens ferro diues per plurima sæcula ferrum fuit erutum, & hodie quoque eruitur, semel enim educto ad 20. annos denuo nouum renascitur, quia mater trahit ex multi ventris spiritu in aere habitante, quo cum concordat filium solis ferreum, qui corpus dierum cursu assumit, & in nil aliud quam in ferrum maturatur.

In Carinthia vitrioli mater, seu alcali, inanis, & vacua, trahens multi ventris spiritu, quo cum concordat, fit prægnans, & paucis abinde

HIPPOCRATES. 187

abinde annis eruitur album vitriolum, non secus, quam in nitraria Patauina, vt in Clauis cap. 2. ex professo notauit: natura enim nouit ex aqua in terra fructus producere, & ex aere illis suppeditare vitam, ait Cosmopolita tract. 11.

Sic argentum vitium à fordibus mundum, & euacuatum, fit mater, & inane alcali, libero aeri expositum trahit ex multi ventris spiritu id quo cum concordat, vt cap. 17. narraui, illa enim trahit Regem non Rex ipsam ait Bernhardus: distincta enim esse per ordines, & potestates sacrae literae docent, & multiplex experientia omnium rerum magistra in macrocosmo quotidie sine intermissione testatur, vnde Calid. in aere esse radices rerum non sine fundamento reliquit.

Ars imitatur naturam, in puluerem reducit partem vnā antimoniij, & tres partes nitri puri, hos pulueres misceat, & per vices accendit, vt deflagret vnā cum nitro eius sulphur, massa alba abluatur, & erit Antimonium euacuatum, & inane alcali, vocaturq; diaphoreticum. Istud euacuatum antimonium, nisi obturato vase conseruetur, dierum cursu iterum

latu-

faturatur simili spiritu, quem perdidit, ita ut quod pridem fuit hydroticum, rursus fit vomituum: adeoque nitri aciditas, quam in accensione hausit, non est illi propria, neque cum illo concordat.

*Appropria
zum quid
fit Hippo-
crati*

Simili prorsus modo, ait Hippoc. operatur hominis natura per os enim assumptum, cum reperit in microcos. multi ventris spiritum, quo cum concordat, illud attrahit, pori tunc relaxantur, fitque diaphoreticum, vocaturque ab Hippocrate appropriatum: gaudet enim natura sua simili natura, illamque retinet, & in illa lætatur, magis quàm, si in corpore humano hinc inde erraret.

Nullibi igitur Antimonium istud vacuum, & diaphoreticum usus est, nisi in morbis, qui aliquid acidi veneni, aut occulti, aut manifesti præseferunt, ut est pestis, caufones, petechiales, ac apostemata interna varia, quocumque loco extiterint, horum enim venenosum acidum fabrum antimonium trahit, & sorbet: ideoque pori relaxantur, vrina vel sudor fluit, alias nunquam. *Hinc Basilins in repetitione antiquissimi lapidis sol. mihi 80. Pulvis iste, inquit, insignes possidet vires, ad exterminandos*

vete-

HIPPOCRATES. 189

veteratos multos, & ex ulceratos morbos &c. Quorum nimirum aciditates sunt putrefactiuae, & escaroticæ, eas nimirum hic puluis combibit, atque consumit, & vt dixi pororum contractura relaxatur. Hac ratione recipitur in emplastrum, quod barbaro nomine oppodeldoch vocat paracelsus.

Hanc naturæ actionem vulgus exsiccare vocat: insensibilem enim euacuationem, perspirationem, transpirationem, dissolutionem, & coagulationem ab Hippocrate toties inculcatam capere vix potest.

Quare veneranda antiquitas ea simplicia, quæ acida illa irritatiua circum cor oborta absument, cardiaca appellauit ad distinctionem illorum, quæ in alijs corporis humani prouincijs alia absorbent: distincta enim sunt ordine, & potestate.

Aliud ergo acidum est, quod Antimonium alcalizatum combibit: aliud, quod perlæ in palpitatione cordis: aliud, quod lapilli cancerorum in vulneratis, & contusis: aliud, quod cristallus in cholera, & diaphragmatis tensione, quo in rabiem vsque, infirmos perducuntur, absument, & absorbet.

Falsum est, quod decanorum socie-

*Cristallus
alcalizata
tamen
bibit mor-
dax excre-
mentum
diaphrag-
matis*

societas in vltima editione fol. 196. subscripsit cristallum intestina erodere, & perforare, quæ nunquam per os datur, neque præscribitur nisi præparata i. e. actuali igne toties candefacta, & in frigida extincta, donec friabilis fiat, deinde sub marmore subtilissimè contrita, tunc sane acida quæque sub artificis manu bibit, sic quoque in microcosmo, si propinatur, acidum, quod cum illo concordat, audissimè arripit, & à rabioso dolore potatorem liberat, non secus, quam infans plorans tacet à re delectabili sibi.

Aliud acidum, quod ferrum maturum in obstructis, & laxis: aliud, quod immaturum in hypochondriacis quibusdam affectibus trahit, & educit.

Aliud, quod sanguis hirci, dens apri, priapus cerui in pleuriticis, peripneumoniacis, & tussientibus: aliud quod vegetabilium alcalia volatilia in hecticis: aliud, quod lapis bezaar in opulentorum animi deliquio.

Bezaar si cum tantillo cinere teritur manu imposta, & cinis viridescit optimus, & naturalis est, cōtra, factitius. Sic illi, qui ingentis molis, & pretij ostenduntur, reperiun-

HIPPOCRATES. 191

riuntur in vacca Indica, & nullam comparationem cum bezaar habent.

In opulentorum, dixi, animi deliquio, nisi enim eximio pretio lapidis respondens sit proportio ad acidum illud exosum, & morbosum frustra propinatur. Hinc Crato, se nullam opem ab eius frequenti exhibitione animadvertere potuisse, quod verum esse facile mihi persuadeo, praesertim dum grana tenuis propinatur, ut libri suadent.

Notarunt hunc defectum cum Cratone plures emunctiores urbis practici, qui occidentalē praescribunt, non quod praestantior sit orientali, sed quod vilior sit pretio, & ideo maiori dosi exhibetur.

Communis namque opinio est, sudorem urinaeque propellere, quod tamen non contingit nisi ea quantitate propinetur, ut acidum morbosum, quod cum illo concordare debet, plane absumpserit, ut notavit Hercules Saxonia *cap. de febribus pestiferis* maximae famae practicus.

Vulgus enim considerat, hunc lapidem (ut & quamplurima simplicia) agere in corpore, sicut cuneus à malleo compulsus, non
ani-

*Edoardo
Regi, data
fuit drach.
ma. Vide
Monardū,
& Concilia
torem*

animaduertens, quod extraneo sapore per lapillum (aut eius compar) absumpto, pororum contracturam relaxari, & tunc totum corpus per se transpirare, vt Hippocrates docuit.

Aliud inquam acidum, quod alcali tartari tam fixum, quam volatile in obdurato mesenterio bibit: aliud quod ostiocolle in ossium fracturis: aliud quod coralia ab vtero laxo, & saluix decoctum absumunt, & absorbent.

Sed nimis operosum esset, atq; nimiam in molem excresceret scriptura, si appropriatorum catalogum hic enarrare vellem: quare concludo *cum Hippoc. I. de diata: nisi concors concordi assidet, & adheret*, frustra horum potestas indistincte, & sine ordine in morbis offeruntur, quia *unumquodque locum suum seruat*, adeoque suo modo intelligentiam, vt habeant, necesse est, cō quod stomachi insitum proprium, & manifestum acidum, quod mechanice ostendi, quo cibus in vitalem succum coquitur, & transmutatur, dicta alcalia non combibunt, imò non intrans, sed potius acuiunt, fortificant, & augent, quod admiratione dignum.

Hinc

HIPPOCRATES. 193

Hinc liquet, quod quælibet ac-
ditas, vel aura (voca vt lubet) expe-
ctat, sequiturque lubens, & cum
patientia suum conueniens com-
par (sicut vitrioli euacuata terra in
Carinthia suam impregnationem,
vt supra notauimus) cum quo alterari,
transmutari, & adherere gaudet,
neque alterum alterius familiam
perturbat: hac ratione Microcos-
mi nomen homo adeptus est. Et
Hermes in tabula, quæ superis, hæc
& inferioribus insunt.

Hæc sunt medicinæ fundamen-
ta, iuxta hominis naturam: vt pri-
mi inueniores eam inuenerunt, iu-
dicaruntque artem dignam, quæ
DEO adscriberetur, quemadmo-
dum est receptum, vt docet Senex
de veteri medicina: Non enim, in-
quit, citato libro siccum, neque hu-
midum, neque calidum, neque fri-
gidum &c. sed sapores, quos recen-
set ibidem cavitatibus, & ventri-
culis inesse ostendit lib. de arte,
inquiens, corpus humanum plu-
res habet ventriculos (i.e. sapores)
quos morunt illi, quibus hæc res cura
erit.

Et paulo post. Ex prædictis om-
nibus, nullum est, quod oculis
conspicienti videre, ac cognoscere
contingit; quapropter etiam OB-

*Macrocos-
mi rerum
semina esse
acida, per
alcalia su-
pra ostendi.
Sic in mi-
crocos. tam
sano, quam
morbofo na-
tura hunc
consensum
studiofissi-
mè obserua-
re docet quo-
tidiana præ-
xis.*

*Hac sunt
attributa
circumstan-
tia, & mu-
tationes
varia prop-
ter quas
diuturniore
mora affe-
ctus assi-
dent, præ-
cep. libro*

SCVRA mihi appellata sunt, non tamen quod obscura permaneant, & nos vincant, sed quantum possibile est, cognoscantur, & superentur: possibile autem est Hippocratico Philosopho, quantum ægorum naturæ ad considerandum conferunt, & quantum eorum, qui perscrutati sunt, naturæ ad perscrutandum aptæ sunt. CVM MVLTO ENIM LABORE, ET NON MODICO TEMPORE PRÆ OCVLIS VIDENTVR, ET COGNOSCVN- TVR, Quæcumque enim oculorum conspectum effugiunt, ea MENTIS OCVLIS obtinentur, & superantur.

Harum absconfarum virtutum (Sapientis verba) tam in macro, quam microcosmo, quam plurima Hippocratis autoritate, quantum compēdij breuitas permittit, luce clarius ad oculum demonstraui: non tamen eo fine vt Hippocraticus quisquam hanc doctrinam coram idiotis exerceat, atque ostendet, MAGISTRO id admodum grauitè prohibente de prisca medicina.

Mihi quidem, *inquit*, maximè videtur, qui de hac arte differere instituit, quæ plebeis nota sunt, dicere

HIPPOCRATES. 195

cere debere, cum de nullo alio, vel
quærerere, vel dicere conueniat,
quam de morbis, quibus ipsi ten-
tantur.

Id sonat si alia memineris, quã
excrementitios quatuor humo-
res pro morborum causa, & hos
suis ministris, & satellitibus victos
nou educere promittis (his nimi-
rum gaudent) eris desertor, empiri-
cus, paracelsista &c. cum igitur
MAGISTER ignaros hos socios
& plebeos timuerit! iuuat Hippo-
craticum illud Comici frequenter
ruminare *quod scis nescis*: quare
loquendum vt plures, & sentien-
dum vt pauci *Arist. indicat*.

Topic.

Ex dictis nunc concludere li-
cet, ne longius, quam par est, va-
gemur: Alcalia omnia esse corpora
inania, & vacua: nam fixum alcali
ex acido fixo silicis saturatum fit
petra, vt in calce ostendi. Et idem
fixum alcali silicis cum fusionis
ignem patitur, transit in vitrum.

Idem alcali fixum silicis, humi-
da via cum occulto acido pingui
ad maturitatem coctum mutatur
in saponem, vt suo loco prolixè
ostendi.

Vegetabile alcali, fixum tartari
nimirum, saturatum salis spiritu

fit sal commune, omnes eius proprietates habens. Inueteratæ Eburnæ sculpturæ, & imagines spiritus salis perunctæ, postea forti lixiuio abluenda est aciditas, deinde aqua detergendum lixiuium, tandem poliri pumice, & tripolo indigent, sic vetustatem deponunt.

Idem vegetabile alcali, acido vitrioli saturatum, coagulatur in vitriolum, quod tartarum appellant vitriolatum, & quanuis Reformatoris numerosa cohors subscribat, acidum sulphuris per campanam non differre ab acido vitrioli, verum non est, sed sicut acida omnia retinent, & conseruant seminis proprietates ad elementa vsque, vt de vino ostendi, sic etiam hic acidus liquor: cum enim roserit naturale corpus, ex. gr. arenam ignem nondum expertam, tunc ex eo naturale sulphur sublimatur.

Alcali vegetabile fixum acido spiritu nitri saturatum transmutatur in nitrum frigidum, flammam concipiens, & anginxæ remedium, quæ ante coniunctionem valida caustica erant.

Idem alcali aceto vini saturatum, vertitur in tartarum, omnes eius proprietates habentem, distillatur

Nihil in mundo mori, sed omnia transire. Trismeg. in py. mandro.

HIPPOCRATES. 197

latur in oleum pingue, & in aquam amaram. Estque illud, quod sal vini essenziale nostrum nulla prorsus re peregrina adiecta decanorum societas adorat.

Simili prorsus modo, docet, meus Hippocrates procedere etiam hominis naturam, quæ alimenta alcali volatili repleta per acidum ventriculi primum in acidum chilum, & in subsequenteribus in falsum commutat iuxta proprietates acidi occulti, quod cavitates in se custodiunt, ut suis in locis claris verbis, & mechanicè demonstravi.

Sic alcali ab alui facibus separatum, licet centies rectificetur, attamen spontè turbatur, & reinduit, quod perdidit.

*Fermenta
loci, mis-
mialia ve-
cant*

Ab urinae alcali odor inseparabilis est, sic sudoris alcali ab homine sano, non fatet &c.

Sic aliud est acidum, quod calculum coagulat, ut in dissolutione ostendi.

Aliud est acidum, quod in ossibus alcali indurat, & sustentat, aliud in sanguine, aliud in venis, aliud in capillis, aliud inesse vnguibus necesse est, & ratio dicitur: alias nimirum generaretur quilibet ex quolibet.

Omnes musculi inquit Hippoc. *Aib. de arte* proprium suum ventriculum habent: indicare volens quamlibet coagulationem specificam requirere etiam specificum coagulatore, qui quamvis occultus acidus tamen mechanica necessitate esse debet, vt in oleo, feuo, lacte &c. ostendi, alias nihil vnquam in vniuerso coagularetur. *Neque sane* subiungit citato libro *Doctor meus, quæ dicta sunt eorum quicquam oculis intuenti conspiciere licet*, id sonat: nisi in Hippocratica arte sis exercitatus, scripta mea non intelliges.

Hippocrates itaque apprehendit ea, quæ naturæ & artis imperio grato consensu subiecta sunt, in hoc cardine immobilia doctrinæ fundamenta statuenda esse, ex his enim omnium mechanicarum progressus, & causarum explicationes ad eum firmiter deduxit, vt si omnes cartacei libri cum eorum scriptoribus interirent, ex ingenti naturæ libro omnes artes rursus hac methodo addiscerentur.

Vnde liquet, quot fabulæ viro optimo sint adscriptæ! quæ ne quidem per somnium illi in mentem venerunt, imò quamplurima sub eius nomine, quæ non quadrant

HIPPOCRATES. 199

drant cum profunda eius sapientia, ita ut si iam reuiuisceret, non sine ratione ea legendo erubesceret.

Permixonem, & alterationem, quam in alcalibus fixis cum acidis demonstraui, eam etiam de alcalibus volatilibus omnium animalium intelligendam iubet meus Hippoc. lib. I. de dieta. Alcali enim volatile cuiuscunque animalis saturatum ex spiritu acido vitrioli, induit vitrioli naturam, verum cum non habeat colcotar ferri, præcipitatur cum gallarum succo in purpurei coloris fundum albo vitriolo similitimum.

Idem alcali volatile cum spir. salis fit sal armoniacum, cum spiritu nitri fit naturale nitrum &c.

Ex dictis nunc luce meridiana clarius patet, spiritum esse vehiculum animæ, & vinculum, cuius beneficio corpori coniungitur, nam sine anima spiritus informare alcali non posset. Quare Lucretius lib. 2. . . . *quæque in sua corpora rursus dissoluit natura, neque ad nihilum interimat res.*

Sic alcali volatile cum aceto volatili fit salsus liquor distillabilis penetrantissimus, ut in aqua Mindereri ostendi, & de reliquis acidis

*Spiritus
vehiculum
anima*

fuccis omnibus idem intelligendum est : sicut enim alcalia fixa sunt vacua, & inania corpora, sic etiam volatilia omnium animalium, quorum preparationem docet quidem reformator, & subscribit numerosa societas, quæ tamen, sicut alcalia ipsa, admodum vacua est; unde Hippoc. meus in dulcem risum commotus, inquit, *lib. I. de diata. Nesciunt quid faciunt, sed destinatum fatum explent.*

*Sal vipera-
rum, sit sal
commune
cibarium*

Alcali itaque viperinum vacuum, & inane corpus saturatur etiam à vacua turba, & inani societate *Pbarm. fol. 486.* magno labore, & sumptu acido salis spiritu: quid aliud, quam salis communis proles exinde generari potest? En fucus, & impostura, quam adularix societas *tanto labore tandem* inuenit, de qua ante victoriam triumphans scribit: *Nec velim tibi quisquis es, persuadeas aliam esse viam fixandi.* Hoc dicto metu torpens pallidoniæ recanit inquit (submissa voce) *si tamen quisquis esset, qui maiorem in hisce laboribus haberet experientiam, ipsi ansam præbeo ut boni publici causa, illa, qua in hac re expertus est, secum commori non*

HIPPOCRATES. 201

pasiatur. Meum corculum ! meus molliculus caseus ! quidni ? Eia age, optemperemus fratres societatis cupiditati, benè ædepol narrat, ah quantum non meretur de republica medica : quod pharmacopœis acidum, & salum *in append. fol. 75.* tam politulè discreuerit.

Puerilem sententiam declarat :

Cap. 22.

BReuiter nunc percurram acida, quæ societas docet falsis esse contraria *in append. fol. 52.* quam tamen doctrinam cum reliquis superius ostensis falsissimam, & ignorantia plenam inuenio, vt per ignem (qui professor publicus, & iustus iudex vocatur : dialectica enim hanc discretionem non habet, ea saltem scientias re-
pertas, & veras, in quouis scibili methodicè, rectè & clarè magna utilitate proponere, & tractare nouit) feruatis vocibus vsu receptis, demonstrabitur. Salium autem sapores, quantum visum fuit, pro intelligentia præsentis compendioli, supra distinxim.

Capite nitri, & salis communis marini ana uncias quatuor, & a-

I 5 lu-

Ignis, tam internus, quam externus ordinarius creator naturæ librum explicat, neque timet dialecticorum.
ERGO.